

Hebrew and World Literature

Meaningful Learning

Reform Program

For *Olim*

For religious schools

ספרות עברית וכללית

על פי תוכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

לעולים חדשים

לבתי ספר דתיים

Instructions for examinees

- א. Duration of exam: One and a half hours
- ב. Exam structure and breakdown of points:
This exam consists of two parts.
Part I – Prose (Tales of our Sages, Short Story),
Drama and Monodrama
(2x30) — 60 points
Part II – Poetry (*Piyyut*, Medieval Poetry,
20th-Century Hebrew Poetry)
(2x20) — 40 points
Total — 100 points

- ג. Material that may be used during the exam:
(1) A printed list of the works studied in class
(2) A Hebrew-other language / other language-
Hebrew dictionary of the student's choice
- ד. Special instructions:
(1) You must attach the printed list of works that
were studied in class to your answer booklet.
(2) Do not use examples from the same work
in more than one answer.

Write only in the answer booklet. Use separate pages
for everything you want to use as draft material
(outlines, calculations, etc.). Write "טייטה" at the top of
each draft page. If you write draft material outside the
answer booklet, your exam may be disqualified!

Good Luck!

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:
בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון — סיפורת (מעשה חכמים, סיפור קצר), דרמה
ומונודרמה
(30x2) — 60 נקודות
פרק שני — שירה (פיוט, שירת ימי הביניים, השירה העברית
במאה ה-20)
(20x2) — 40 נקודות
סה"כ — 100 נקודות

- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
(1) רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
(2) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי, לפי בחירת התלמיד.
- ד. הוראות מיוחדות:
(1) חובה לצרף למחברת הבחינה את הרשימה המודפסת
של היצירות שנלמדו בכיתה.
(2) אין לחזור ולהדגים בתשובות שונות על פי אותה יצירה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך
לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על
דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

בהצלחה!

Questions

Part I – Prose (Tales of our Sages, Short Story), Drama and Monodrama

(60 points)

Answer two of the questions 1-12 (each question – 30 points; total – 60 points).

Tales of our Sages [מעשה חכמים]

1. Read the tale below and answer the question that follows.

בתו של רבי עקיבא והנחש

לְרַבִּי עֲקִיבָא הָיְתָה בַת.
אָמְרוּ לוֹ הַכֹּלְדָּיִם:¹ אוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁנֹכְנֶסֶת לְבֵית הַחֶפֶה,
מִכֵּשׁ אוֹתָהּ נָחָשׁ, וְהִיא מֵתָה.
הָיָה דוֹאֵג עַל הַדָּבָר הַרְבֵּה.
אוֹתוֹ הַיּוֹם, נִטְלָה הַמַּכְבֵּנָה,² נָעֲצָה אוֹתָהּ בְּסֶדֶק,
קָרָה שְׂיִשְׁבָּה [שְׁנִנְעָצָה] בְּעֵינֶי שֶׁל נָחָשׁ.
בִּבְקָר, כְּשֶׁנִּטְלָה אוֹתָהּ, נִסְרָךְ וּבָא הַנָּחָשׁ אַחֲרֶיהָ.
אָמַר לָהּ אָבִיהָ: מָה עָשִׂיתָ?
אָמְרָה לוֹ: בָּעָרֵב בָּא עָנִי, קָרָא בְּפֶתַח, וְהָיוּ טְרוּדִים כָּל הָעוֹלָם בְּסַעֲדָה,
וְאֵין שׁוֹמֵעַ לוֹ.
קִמַּתִּי, נִטְלָתִי אֶת מְנָתִי שְׁנִנְתָּם לִי, וְנִתְתִּיהָ לוֹ.
אָמַר לָהּ: מִצּוּה עָשִׂיתָ.
יָצָא רַבִּי עֲקִיבָא וְדָרַשׁ: "וְצִדְקָה תַצִּיל מָמוֹת" (משלי י', ב).
וְלֹא מִמִּיתָה מְשֻׁנָּה, אֲלָא מִמִּיתָה עֲצֻמָּה.

1 הכלדיים — astrologers

2 מכבנה — a pin used to fasten a garment or the hair

This tale of our Sages relates that Rabbi Akiva was very worried about the astrologers' prediction he had heard ["היה דואג על הדבר הרבה"].

What can we learn about Rabbi Akiva from this reaction? Explain the connection between Rabbi Akiva's reaction and the message of this tale, and give an example/examples.

Note: Do not write about the same work in different answers.

Short Story

2. כינורו של רוטשילד / אנטון צ'כוב

Explain the title of the story. In your answer, write about the importance of the violin in Bronze's life and about the relationship between Bronze and Rothschild.

3. יגון / אנטון צ'כוב

The story "יגון" describes the deterioration in the attitude of the city's inhabitants toward Iona, the sledge driver [עגלון].

Explain this statement and give an example/examples.

4. כינורו של רוטשילד / אנטון צ'כוב or יגון / אנטון צ'כוב or another short story

Describe the difficulties facing the main character of a short story you studied and explain whether or not this character overcame these difficulties.

Drama

5. בעלת הארמון / לאה גולדברג

The conflict experienced by the play's main character is highlighted by the minor characters Dora and Zabrodski.

Explain this statement and give an example/examples.

6. ילדי הצל / בן-ציון תומר

Shadows are a central motif in this play.

Explain the significance of this motif in the play. In your answer, write about the play's title and two main characters.

7. אנטיגונה / סופוקלס

Explain how the hubris of the play's tragic hero or heroine drives the plot of *Antigone*.

Give an example/examples to support your answer.

8. בית בונות/ הנריק איבסן

Read the following excerpt and answer the question below.

קרוגסטאד: אני אדרוש את המכתב שלי בחזרה.

לינדה: לא, לא.

קרוגסטאד: כן, בוודאי; [...] אדרוש ממנו להחזיר לי את המכתב [...] אגיד לו, שזה רק משהו ביחס לפיטורים

שלי... ושאסור לו לקרוא אותו.

לינדה: לא, נילס, אל תבקש את המכתב בחזרה.

Each of the speakers in this excerpt has a different attitude toward speaking the truth.

What is the attitude of each speaker? Whose attitude do you support? Explain your answer.

9. אויב העם/ הנריק איבסן

The title of the play reflects the play's theme and characterizes some of its main characters.

Explain this statement and give an example/examples. Base your answer on the plot of the play and two of its characters.

10. ביקור הגברת הזקנה/ פרידריך דירנמט

Answer both items, א and ב.

א. The visit of the old lady reveals the true colors of society in Güllen.

Explain this statement and give an example/examples. In your answer, write about two of the play's characters. (20 points)

ב. In your opinion, could what happened in society in Güllen happen today in Israeli society?

Explain your answer and give an example/examples, based on the plot of the play. (10 points)

Monodrama

11. לרקוד עם אבא / איציק ויינגרטן

Answer both items, א and ב.

- א. The relationship between the father and his son is characterized, on the one hand, by the father's wish to protect his son and, on the other, to educate him to be independent. Explain this statement and bring two examples that support it from the play (one example of the father's wish to protect his son and one example of his wish to educate him to be independent). (18 points)
- ב. In your opinion, at the end of the play, is the son an independent individual or an individual who is dependent on his surroundings? Explain your answer and give an example/examples. (12 points)

12. אחת זקנה / נאווה סמל

In the excerpt below, Chana is speaking to the students in class. Read the excerpt and answer both items, א and ב, that follow.

התחלפו התפקידים. סוף סוף ילד יכול להגיד להוריו מה לעשות [...] מתי מישהו שאל אותי אם באמת טוב לי?

- א. In what way is the reversal of roles between parents and children evident in this monodrama? Explain your answer and give an example/examples. (20 points)
- ב. In your opinion, does this situation of role reversal change at the end of the monodrama? Explain your answer and give an example/examples. (10 points)

Part II – Poetry

(*Piyyut*, Medieval Poetry, 20th-Century Hebrew Poetry)

(40 points)

Answer two of the questions 13-19 (each question – 20 points; total – 40 points).

Piyyut

13. Read the following *piyyut* and answer the question below.

אל נורא עלילה / ר' משה אבן עזרא

אל נורא עלילה. אל נורא עלילה.
המציא לנו מחילה. בשעת הנעילה:

מתי מספר קרואים. לך עין נושאים. זכר צדקת אביהם. וחדש את ימיהם.
ומסלדים בחילה. בשעת הנעילה: כקדם ותחלה. בשעת הנעילה:

שופכים לך נפשם. מחה פשעם וכחשם. קרא נא שנת רצון. והשב שארית הצאן.
והמציאם מחילה. בשעת הנעילה: לאהליבה ואהלה. בשעת הנעילה:

היה להם לסתרה. וחלצם ממארה. תזכו לשנים רבות. הבנים והאבות.
וחתמם להוד ולגילה. בשעת הנעילה: בדיצה ובצהלה. בשעת הנעילה:

חון אותם ורחם. וכל לוחץ ולוחם. מיכאל שר ישראל. אליהו וגבריאל.
עשה בהם פלילה. בשעת הנעילה: בשורו נא הגאלה. בשעת הנעילה:

What is the purpose of this *piyyut*? Explain your answer and base it on two examples from the *piyyut*.

Medieval Poetry

14. Read the following poem and answer both items, א and ב, below.

יִדְעַתִּנִּי בְּטָרָם תִּצְרֹנִי / ר' יהודה הלוי

יִדְעַתִּנִּי בְּטָרָם תִּצְרֹנִי, / וְכָל עוֹד רוֹחֵךְ בִּי – תִּצְרֹנִי.
הֵשׁ לִי מַעֲמָד, אִם תִּהְדָּפְנִי, / וְאִם לִי מַהֲלָךְ, אִם תַּעֲצֹרְנִי?
וְמָה אִמְרָ? – וּמִחֲשָׁבִי בִּידָךְ! / וְמָה אוֹכֵל עֲשֵׂה עַד תַּעֲזֹרְנִי?
דְּרֻשְׁתִּיךְ בְּעֵת רָצוֹן – עֲנֵנִי / וְכִצְנָה רָצוֹנִךְ תַּעֲטֹרְנִי,
הַקִּימֵנִי לְשַׁחַר אֶת דְּבִירְךָ / וְאֶת שְׁמֶךָ לְבִירְךָ עוֹרְרִנִּי!

- א. Explain the image [דימוי] in this poem and explain how it helps express the speaker's faith in G-d. (10 points)
- ב. Choose one other literary device [אמצעי אמנותי] used in the poem that helps express the speaker's faith in G-d. (10 points)

15. Read the following poem and answer the question below.

רֵאָה שָׁמֶשׁ / ר' שלמה אבן-גבירול

רֵאָה שָׁמֶשׁ לָעֵת עָרֵב אֲדָמָה / כְּאֵלוּ לְבָשָׁה תוֹלָע לְמִכְסָּה,
תִּפְשֹׁט פָּאֲתַי צָפוֹן וְיָמִין / וְרוּחַ יָם בְּאַרְגָּמָן תִּכְסָּה,
וְאַרְץ – עֲזָבָה אוֹתָהּ עָרְמָה / בְּצֹל הַלֵּילָה תִּלִּין וְתִחְסָה,
וְהַשַּׁחַק אֲזִי קוֹדֵר, כְּאֵלוּ / בְּשֶׁקַּע עַל מוֹת יְקוֹתִיאל מִכְסָּה.

The description of sunset in this poem reflects the connection between nature and the life and death of man.

Explain this statement and give an example/examples.

20th-Century Hebrew Poetry

Eretz Yisrael and Yerushalayim

16. Read the following poem and answer the question below.

גלית / בלפור חקק

סָבֵא שְׁלִי מֶלֶךְ עֲצוּב.	סָבִי הָיוּ לוֹ בְּגָדֵי כְהֻנָּה שְׁקוּפִים
נוֹלֵד בְּבִגְדֵי מֹשֶׁה וְרִקְמָה, בְּגָדֵי חֲמוּדוֹת.	וְרִקְמָה לוֹ אִמּוֹ בְּדֶשׁ הַכְּתָנֹת
וְכֹאשֶׁר גָּלָה אֶל אֶרֶץ	הַתְּכֵלָה פְּסִי זָהָב יָפִים
נִשְׁחַתּוּ בְּגָדָיו, נִשְׁחַתּוּ הַיּוֹדֹ.	וְחֻקָּהּ לוֹ אֶת שִׁמּוֹ בְּעֶנְג
רַק בְּמוֹתוֹ הַלְבִּישׁוּהוּ תְּכָרִיךְ פְּעֻטָּת	בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל כֶּסֶף, אוֹר מְזֻקָּק.
טְלִית שְׁקִיבֵל מֵאֲבִיו טְלִית יְרֻשָּׁה	סָבֵא שְׁלִי. מוֹרֵד בֶּן רֶפְאֵל חֻקָּק.
חֻקָּהּ תְּכַלֵּת אוֹתִיּוֹת שֶׁל קִדְשָׁה.	
	וְעָלָה סָבִי כְּאַבְרָהָם מֵאוֹר
וּלְאֶרֶץ הַטְּלִית דְּמִיתִי לְרֹאוֹת	מֵאוֹתָהּ אֶרֶץ עַל פִּי אוֹתוֹ דְּבוּר.
פְּסִי זָהָב יָפִים. אוֹר מְזֻקָּק.	עָלָה עָלָה אֶל אוֹתָהּ אֲדַמַּת מוֹלָדָת
סָבֵא שְׁלִי. מוֹרֵד בֶּן רֶפְאֵל חֻקָּק.	וְלֹא הִיָּתָה
	לוֹ עוֹד הַכְּתָנֹת הַנְּחֻמָּדָת.
	וְאַבְדָּה לוֹ שְׁרָרָתוֹ
	וְאַבֵּל נִגָּה פָּנָיו
	וְנִשְׁחַתּוּ הַכֶּסֶף
	וְנִשְׁחַטּוּ הַזָּהָב.
	וּבְשׁוּקִים רַכְל סָבִי מָכַר אֶת אוֹצְרוֹתָיו
	בְּגָדִים בָּלִים, מְרַכֵּלֶת אֲכֻזָּב
	לְשׁוֹנוֹ כְּבִדָּה, נָבִיא נֶעְזָב.

Describe the grandfather's situation in *Eretz Yisrael* according to this poem and explain what the speaker's opinion of this situation is.

Holocaust Poetry

17. Read the following poem and answer the question below.

טרקטורים / רוני סומק

בית ראשון
הבנים של דוקטור מנגלה מוכרים טרקטורים
בדרך שבין מיוכן לשטוטגרט.
מי שיקנה אותם יחרש את האדמה,
ישקה עץ,
יצבע באדום את רעפי הבית
ובפסטיבל הביירה יראה איך תזמורת המסבאה
מצבת על הרחבה כחילי בדיל בחלון ראווה.

בית שני
במכון היפי של ההיסטוריה יודעים לסרק בלורית
אפלו בשערה של
מפלצת.

Explain the second stanza of the poem and explain the speaker's attitude toward Germany.

Couple Relationships [זוגיות]

18. The poem below (beginning with "נפרדנו כך") is שיר ב of the poem cycle שירי אהב"ה, by Lea Goldberg.
Read the poem and answer the question that follows.

ב

נפרדנו כך. היטב, היטב חרה לי.
הערפל בינינו כחומה.
זאת הטפה שעל ידי נותרה לי
טפת סגריר ודאי היא, לא דמעה.

לדור הזה הבכי הוא כלמה,
הוא לא יבכה על אהבה גוססת.
ביום הדין ובלילות החסד
אדיש וגא הוא לא יוריד דמעה.

נפרדנו כך. הרחוב הקמה, הקמה.
דחפני איזה הלך, ומנגד
הערפל תלוי כהינומה.

מאין בלבי חדוה חוגגת?
אולי, בכל זאת, זו היתה דמעה.

Explain how the descriptions of nature and the surroundings reflect the emotions of the speaker.
Give two examples from the poem to support your answer.

Man and his Identity

19. Read the following poem and answer the question below.

דְּבָרֵי רֶקַע ראשונים / ארז ביטון

אָמִי אָמִי
מִכְפָּר הַשִּׁיחִים הַיִּרְקִים בְּיָרֵק אַחֵר.
מִזֶּן הַצִּפֹּרִים הַמְחִלִּיבוֹת חֶלֶב מְתוֹק מְכֹל מְתוֹק,
מַעֲרֵשׁ זְמִירֵי אֶלֶף לַיְלָה וְעוֹד לַיְלָה.

אָמִי אָמִי
שֶׁהֲרִיחָה רְעוֹת
בְּאַצְבָּעוֹת צִרְדּוֹת
בְּהִלָּקְאוֹת חֲזָה
וּבְנֶשֶׁם כָּל הָאֲמָהוּת.

אָבִי אָבִי
אֲשֶׁר עָסַק בְּעוֹלָמוֹת
אֲשֶׁר קָדַשׁ שְׂבָתוֹת בְּעָרָאק נָקִי
אֲשֶׁר הָיָה בָּקִי מֵאִין כְּמוֹהוּ
בְּהִלְכוֹת בֵּית כְּנָסֶת.

אָנִי אָנִי
שֶׁהֲרִחֲקָתִי עֲצָמִי
הֲרַחֵק אֶל תוֹךְ לִבִּי
שֶׁכְּשֶׁהִכֵּל הָיוּ יְשָׁנִים
הֵייתִי מְשֻׁנָּן
הֲרַחֵק אֶל תוֹךְ לִבִּי
מִסּוֹת קִטְנוֹת שֶׁל בָּךְ
בִּיהוּדִית
מְרוֹקָאִית.

The root ק-ח-ר appears four times in this poem.

Explain two of the contexts in which this root appears and write what can be learned from them about the speaker's identity.

Good Luck!

All rights reserved by the State of Israel.
This document may not be copied or disseminated without
permission from the Ministry of Education.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך